

V Bruselu dne 2.10.2025
COM(2025) 579 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**podle článku 278a celního kodexu Unie o pokroku ve vývoji elektronických systémů
podle kodexu**

{SWD(2025) 281 final}

Obsah

1. Úvod	2
2. Obsah zprávy	3
3. Odpovědnost za elektronické systémy celního kodexu Unie	4
4. Celkový přehled o pokroku při zavádění elektronických systémů celního kodexu Unie.....	4
4.1 PROJEKTY DOKONČENÉ PŘED ROKEM 2024	4
4.2 PROBÍHAJÍCÍ PROJEKTY A PROJEKTY DOKONČENÉ V ROCE 2024	5
4.3 RIZIKA ZPOŽDĚNÍ PŘI PROVÁDĚNÍ CELNÍHO KODEXU UNIE V OBLASTI IT ...	14
4.4 ZMÍRŇUJÍCÍ OPATŘENÍ	16
4.5 AKTUÁLNÍ STAV V ZEMÍCH PROCESU ROZŠÍŘENÍ.....	18
5. Shrnutí týkající se řízení a závěry	18

1. ÚVOD

Toto je **výroční zpráva o pokroku při digitálním provádění celního kodexu Unie za rok 2024**¹, šestá zpráva vypracovaná Komisí v souladu s čl. 278 písm. a) celního kodexu Unie o pokroku v zavádění elektronických systémů². Popisuje **stav pokroku dosaženého v roce 2024**, včetně stanoviska k očekávanému budoucímu pokroku.

Celní kodex Unie vstoupil v platnost dne 1. května 2016 a v návaznosti na svou změnu z roku 2019³ stanoví roky 2020, 2022 a 2025 jako lhůty pro postupné dokončování projektů transformace a zavádění digitálních systémů. Stávající systémy využívající elektronickou či listinnou formu dokumentace lze pro dokončení celních formalit využívat až do uvedení do provozu nových nebo aktualizovaných elektronických systémů, jejichž zavedení celní kodex Unie předpokládá (tzv. přechodná opatření). V této souvislosti je třeba pracovní program k celnímu kodexu Unie⁴ a prováděcí nařízení o technických postupech pro elektronické systémy⁵ vykládat ve spojení s celním kodexem Unie a jeho akty v přenesené pravomoci a prováděcími akty.

Pracovní program k celnímu kodexu Unie je právní nástroj k řízení postupného a složitého trojrozměrného procesu přechodu k plně digitálnímu celnímu prostředí, který zohledňuje vzájemnou závislost mezi systémy a situací aktuálního vývoje. Je to nástroj, který má zúčastněné strany projektů (členské státy, Komisi, hospodářské subjekty) nasměrovat ke společné a proveditelné realizaci projektů do 31. prosince 2025, což je konečné datum digitální transformace.

Tato zpráva vychází z pracovního programu k celnímu kodexu Unie, přijatého Komisí dne 15. prosince 2023, jenž je považován za základ zpráv o pokroku. Aspekty řízení programů a projektů jsou definovány ve víceletém strategickém plánu pro oblast cel (MASP-C).

Souběžně s probíhajícím prováděním celního kodexu Unie přijala Komise dne 17. května 2023 návrh komplexní reformy celní unie, včetně nového celního kodexu Unie, která představuje významnou transformaci celního rámce EU⁶. Tento návrh v současné době posuzuje Evropský parlament a Rada v souladu s řádným legislativním postupem.

Tato reforma je postavena na třech hlavních pilířích:

- 1) vytvoření Celního úřadu EU, který bude rozvíjet celní datové centrum EU a dohlížet na ně: to bude hnacím motorem nového systému, který nahradí současnou decentralizovanou IT architekturu založenou na celních prohlášeních centralizovaným prostředím založeným na datech;

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (Úř. věst. L 269, 10.10.2013, s. 1–101).

² Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě:

2019: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52019SC0434>;

2020: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020SC0339>;

2021: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021SC0382>;

2022: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52023SC0029>;

2023: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2024:395:FIN>.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/632 ze dne 17. dubna 2019, kterým se mění nařízení (EU) č. 952/2013 za účelem prodloužení přechodného používání jiných způsobů než metod elektronického zpracování dat stanovených v celním kodexu Unie (Úř. věst. L 111, 25.4.2019, s. 54–58).

⁴ Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2023/2879 ze dne 15. prosince 2023, kterým se zavádí pracovní program pro vývoj elektronických systémů stanovených v celním kodexu Unie a jejich uvedení do provozu, Úř. věst. L 202302879, 22.12.2023, s. 1–17, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302879.

⁵ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2025/512 ze dne 13. března 2025 o technických postupech pro vývoj, údržbu a používání elektronických systémů pro výměnu a uchovávání informací podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 (Úř. věst. L 2025/512, 20.3.2025, s. 1–45, https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2025/512/oj/eng).

⁶ Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se stanoví celní kodex Unie a zřizuje Celní úřad Evropské unie a kterým se zrušuje nařízení (EU) č. 952/2013 (COM(2023) 258 final).

- 2) nové partnerství s obchodními subjekty založené na transparentních procesech, které umožní provozování obchodních toků, které jsou v souladu s předpisy, bez formální interakce s celními orgány a zmírní související administrativní zátěž;
- 3) individuálně uzpůsobený celní režim pro elektronický obchod, díky němuž se online platformy stanou klíčovými aktéry při zajišťování toho, aby zboží prodávané online přímo spotřebitelům v EU splňovalo všechny celní povinnosti.

Včasné dokončení elektronických systémů celního kodexu Unie je vysoce prioritní pro to, aby se mohly projevit výhody, které celní kodex Unie obchodníkům přináší. To má zásadní význam pro podporu a obohacení celní reformy o praktické zkušenosti a pro rozvoj budoucího celního datového centra EU, jinak by výrazné zjednodušení, které celní reforma slibuje, nebylo postaveno na pevném základě.

2. OBSAH ZPRÁVY

Projekty uvedené v pracovním programu k celnímu kodexu Unie lze na základě definic uvedených v prováděcím nařízení o technických postupech pro elektronické systémy rozdělit do tří kategorií systémů⁷:

- i) **ústřední transevropské systémy**, které má vyvinout nebo aktualizovat Komise (což často vyžaduje i vývoj či aktualizaci vnitrostátních systémů ze strany členských států);
- ii) **decentralizované transevropské systémy**, které musí vyvinout či aktualizovat Komise, jejichž významnou součástí je však vnitrostátní složka, již musí zavést členské státy,
- iii) **vnitrostátní systémy**, které mají vyvinout nebo aktualizovat výlučně členské státy.

Tato zpráva začíná vysvětlením způsobu vytvoření zprávy a použitých zdrojů (oddíl 2) a poté pojednává o odpovědnosti za elektronické systémy celního kodexu Unie (oddíl 3). Dále obsahuje celkový přehled jednotlivých projektů a jejich pokroku a upozorňuje také na potenciální zpoždění, jež byla eventuálně zjištěna, a na plánovaná zmírňující opatření (oddíl 4). Celkové posouzení pokroku při provádění pracovního programu k celnímu kodexu Unie shrnuje závěr této zprávy (oddíl 5).

K této zprávě je **příložen pracovní dokument útvarů Komise**⁸, který byl zveřejněn společně s touto zprávou a který obsahuje podrobné informace o plánování a pokroku jednotlivých projektů hlášené členskými státy. Na této činnosti se podílel externí dodavatel.

Zpráva a pracovní dokument útvarů Komise jsou vypracovány na základě informací získaných z **následujících zdrojů**:

1) Z vnitrostátních projektových plánů, které jsou členské státy povinny předkládat dvakrát ročně (v lednu a červnu).

Informace shromážděné u každého projektu zahrnují konkrétní data, stav a pokrok u každého z milníků stanovených v pracovním programu k celnímu kodexu Unie.

2) Z dotazníkového šetření rozeslaného členským státům.

Získané informace zahrnovaly posouzení rizik, zpoždění a důvody těchto zpoždění, jakož i plánovaná a/nebo přijatá zmírňující opatření v souvislosti s projekty. Podobně jako v roce 2023 navíc členské státy poskytly rovněž informace o zkušenostech získaných během vývoje projektů a o případných dalších potřebách podpory.

⁷ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2025/512 ze dne 13. března 2025 o technických postupech pro vývoj, údržbu a používání elektronických systémů pro výměnu a uchovávání informací podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 (Úř. věst. L 2025/512, 20.3.2025, s. 1–45, https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2025/512/oj/eng

⁸ Pracovní dokument útvarů Komise připojený ke zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě podle článku 278a celního kodexu Unie o pokroku ve vývoji elektronických systémů podle kodexu, SWD(2024) XX final.

3) Z dvoustranných setkání na vysoké úrovni s ředitelstvími pro IT v oblasti cel členských států.

Během dvoustranných setkání byl od členských států získán úplný a přesný přehled o stavu každého z projektů celního kodexu Unie, včetně problémů, s nimiž se setkávají, a předloženy náměty na zlepšení problematických situací.

4) Z výstupů z transevropských koordinačních a monitorovacích programů.

Tato zpráva obsahuje rovněž analýzu založenou na podrobnějších informacích poskytnutých projektovými manažery Generálního ředitelství Komise pro daně a celní unii (GŘ TAXUD) a hlášených členskými státy v rámci koordinačních programů zavedených od roku 2020 pro transevropské systémy.

3. ODPOVĚDNOST ZA ELEKTRONICKÉ SYSTÉMY CELNÍHO KODEXU UNIE

V závislosti na architektuře systému, na níž se členské státy a Komise u každého ze systémů (centralizovaných, decentralizovaných nebo vnitrostátních) dohodly, je definováno **rozdělení rolí**, pokud jde o **odpovědnost** za vývoj, uvedení do provozu, provoz a údržbu. To je stanoveno v prováděcím nařízení o technických postupech pro elektronické systémy, které popisuje, z jakých složek se tyto systémy skládají a jaká je jejich povaha – jsou vnitrostátní (vyvinuté na vnitrostátní úrovni) nebo společné (vyvinuté na úrovni EU). Z hlediska architektury jsou ústřední a decentralizované systémy transevropské povahy a standardně obsahují společné složky, někdy v kombinaci s vnitrostátními složkami, zatímco vnitrostátní systémy se skládají pouze z vnitrostátních složek.

Společné složky jsou v souladu s článkem 103 prováděcího nařízení o technických postupech pro elektronické systémy vyvíjeny, testovány, uváděny do provozu a spravovány Komisí a mohou být testovány členskými státy. **Vnitrostátní složky** jsou vyvíjeny, testovány, uváděny do provozu a spravovány členskými státy.

Členské státy zajistí interoperabilitu vnitrostátních složek se společnými složkami. Komise v úzké spolupráci s členskými státy navrhuje a udržuje společné specifikace pro decentralizované systémy. Členské státy vyvíjejí, provozují a udržují rozhraní s cílem zajistit funkčnost decentralizovaných systémů, která je nezbytná pro výměnu informací s hospodářskými subjekty a jinými osobami prostřednictvím vnitrostátních složek a rozhraní, společně s ostatními členskými státy prostřednictvím společných složek.

4. CELKOVÝ PŘEHLED O POKROKU PŘI ZAVÁDĚNÍ ELEKTRONICKÝCH SYSTÉMŮ CELNÍHO KODEXU UNIE

Pracovní program k celnímu kodexu Unie zahrnuje sedmnáct projektů zaměřených na zavedení požadovaných elektronických systémů, z toho čtrnáct **transevropských projektů**, za které odpovídá Komise a členské státy (a které vedou ke vzniku centralizovaných a decentralizovaných systémů), a tři **vnitrostátní projekty**, které spadají do výlučné odpovědnosti členských států (a vedou ke vzniku vnitrostátních systémů).

4.1 PROJEKTY DOKONČENÉ PŘED ROKEM 2024

Komise oznamuje, že bylo úspěšně zavedeno těchto **devět nových systémů nebo jejich aktualizací**:

- Systém registrovaných vývozců podle kodexu – *REX* (nový): uveden do provozu v roce 2017.
- Rozhodování celních orgánů podle kodexu – *CDS* (nový): uveden do provozu v roce 2017.

- Přímý přístup hospodářských subjektů k evropským informačním systémům podle kodexu – *UUM&DS* (jednotná správa uživatelů a digitální podpis) (nový): uveden do provozu v roce 2017.
- Systém registrace a identifikace hospodářských subjektů 2 podle kodexu – *EORI2* (aktualizace): uveden do provozu v roce 2018.
- Surveillance 3 podle kodexu – *SURV3* (aktualizace): uveden do provozu v roce 2018.
- Závažné informace o sazebním zařazení zboží podle kodexu – *ZISZ* (aktualizace): uveden do provozu v roce 2019.
- Systém oprávněných hospodářských subjektů podle kodexu – *AEO* (aktualizace): uveden do provozu v roce 2019.
- Systém informačních listů pro zvláštní režimy podle kodexu – *INF* (nový): uveden do provozu v roce 2020.
- Systém kontroly při dovozu 2 podle kodexu – verze 1 a 2 – *ICS2* – verze 1 a 2 (aktualizace): uvedeny do provozu v roce 2021, resp. 2023.

4.2 PROBÍHAJÍCÍ PROJEKTY A PROJEKTY DOKONČENÉ V ROCE 2024

Cílem této zprávy je poukázat na úspěchy a problémy, s nimiž se Komise a členské státy setkaly při realizaci probíhajících projektů v roce 2024.

V oddíle 4.2.1 je uveden přehled **šesti transevropských projektů**, jejichž zavedení je naplánováno na období 2024–2025. Pět z těchto projektů má rámec pro uvedení do provozu končící v roce 2024, jak je stanoveno v pracovním programu k celnímu kodexu Unie.

V oddíle 4.2.2 je popsáno provádění **tří vnitrostátních projektů**, konkrétně *oznámení o příjezdu/oznámení o předložení zboží/dočasné uskladnění* (tzv. vnitrostátní vstupní systémy), *vnitrostátní systémy dovozu a zvláštní režimy*. Tyto projekty měly být podle původního plánu uvedeny do provozu do 31. prosince 2022, jak je stanoveno v celním kodexu Unie. Vzhledem k tomu, že nebylo možné tuto lhůtu dodržet, a jak již bylo uvedeno ve výročních zprávách o pokroku podle celního kodexu Unie, požádalo několik členských států o odchylku podle čl. 6 odst. 4 celního kodexu Unie. V důsledku toho přijala Komise dne 1. února 2023 prováděcí rozhodnutí, kterými se některým členským státům povolují odchylky a lhůta pro vnitrostátní systémy dovozu a oblast dovozu u zvláštních režimů, jakož i pro vnitrostátní vstupní systémy pro leteckou dopravu se prodlužuje do 31. prosince 2023, přičemž u ostatních druhů dopravy bylo stanoveno další sladění s různými verzemi systému ICS2.

4.2.1 Transevropské projekty

Transevropské projekty mají určitou strukturu, která může zahrnovat kombinaci ústředních a vnitrostátních prvků a více fází nebo složek. Jak je uvedeno v čl. 278 odst. 3 celního kodexu Unie, musí být dokončeny nejpozději do 31. prosince 2025. Stručný popis a průběh jednotlivých projektů je uveden níže.

- 1) **Řízení záruk podle kodexu – GUM** (nový): má za cíl zajistit účinné a efektivní řízení různých druhů záruk v celé EU a zaměřuje se na rychlejší zpracování, sledovatelnost a monitorování záruk mezi celními úřady.

Pokrok: *Složka 1 systému GUM*, který centrálně spravuje záruky, jež lze použít ve více členských státech, začala **fungovat 11. března 2024** v rámci systému rozhodování celních orgánů. Vzhledem k propojení obou složek jsou činnosti související s testováním shody k dispozici až do doby, než členské státy zavedou *složku 2* svých systémů *GUM*.

Pokud jde o vnitrostátní složku, *složku 2 systému GUM*, očekává se, že členské státy vytvoří provozní spojení s ústřední složkou v období od března 2024 do června 2025. Několik

členských států oznámilo, že jejich vnitrostátní složka již byla dokončena; většina členských států však uvedla nízkou až střední úroveň rizika včasného dokončení projektu do druhého čtvrtletí roku 2025.

Podrobnější informace naleznete v oddíle 3.6.2 a v oddíle 4.1.2. pracovního dokumentu útvarů Komise přiloženého k této zprávě.

- 2) **Systém kontroly při dovozu 2 podle kodexu – ICS2** (aktualizace): má za cíl posílit bezpečnost a zabezpečení dodavatelského řetězce zlepšením kvality údajů, jejich vyplňování, dostupnosti a sdílení předběžných informací o nákladu.

Pokrok: Verze 3 systému ICS2 rozšiřuje oblast působnosti systému z letecké dopravy na námořní, vnitrozemskou vodní, silniční a železniční dopravu. Vzhledem k tomu, že se jedná o ústřední systém, provádějí činnosti související s testováním shody u této verze výhradně hospodářské subjekty.

Obecně platí, že hospodářské subjekty začnou verzi 3 systému ICS2 používat ve třech krocích: námořní a vnitrozemští vodní dopravci do 4. prosince 2024, námořní doprava a doprava po vnitrozemských vodních cestách do 1. dubna 2025 a silniční a železniční dopravci do 1. září 2025. Většina členských států uvedla, že projekt je na dobré cestě, pokud jde o námořní dopravu, a u ostatních druhů dopravy hrozí nízké riziko nesplnění lhůty v pracovním programu k celnímu kodexu Unie.

Podrobnější informace naleznete v oddíle 4.2.2 pracovního dokumentu útvarů Komise přiloženého k této zprávě.

- 3) **Důkaz o statusu Unie podle kodexu – PoUS** (nový): jeho cílem je uchovávat, řídit a vyhledávat veškeré důkazy k prokázání, že hospodářské subjekty u svého zboží uvádějí unijní status. Vzhledem k provázanosti s celním manifestem a evropským prostředím jednotného námořního portálu bude projekt dokončen ve dvou různých fázích, aby se minimalizovala rizika a nesrovnalosti.

Pokrok: Fáze 1 systému PoUS byla uvedena do provozu 1. března 2024, jak bylo plánováno.

Pokud jde o fázi 2 systému PoUS, Komise dokončila technické specifikace ve 2. čtvrtletí 2023 a dokončení činností souvisejících s testováním shody je naplánováno na 3. čtvrtletí 2025.

Členské státy i Komise jsou na dobré cestě k dokončení projektu v zákonné lhůtě do 15. srpna 2025. Vzhledem k závislosti na evropském prostředí jednotného námořního portálu bylo u projektu zjištěno střední až vysoké riziko.

Podrobnější informace naleznete v oddílech 3.9.2 a 4.3.2. pracovního dokumentu útvarů Komise přiloženého k této zprávě.

- 4) **Centralizované celní řízení pro dovoz (CCI) podle kodexu** – Nový transevropský systém CCI zajišťuje digitalizaci procesu centralizovaného celního řízení na evropské úrovni, jak stanoví celní kodex Unie. Důvěryhodným obchodníkům umožňuje podávat celní prohlášení na celním úřadě vykonávajícím dohled v členském státě, v němž jsou usazeni, pro zboží fyzicky předložené celnímu úřadu v kterémkoli jiném členském státě, což umožňuje digitální, účinné, předvídatelné a koordinované zpracování celních prohlášení a samotné propuštění zboží mezi celními úřady v různých členských státech.

Systém CCI se zavádí ve dvou fázích:

Fáze 1 systému CCI umožňuje automatizované zpracování standardního a zjednodušeného celního prohlášení včetně prohlášení podaného před předložením zboží, jakož i doplňkového celního prohlášení pravidelné nebo obecné povahy pro propuštění zboží do volného oběhu, uskladnění v celním skladu, aktivního zušlechťovacího styku a ke konečnému použití. **Fáze 2 systému CCI** navazuje na fázi 1 rozšířením oblasti působnosti na **všechny zbývající scénáře CCI, včetně složitějších typů celních prohlášení a pracovních postupů.** Jejím

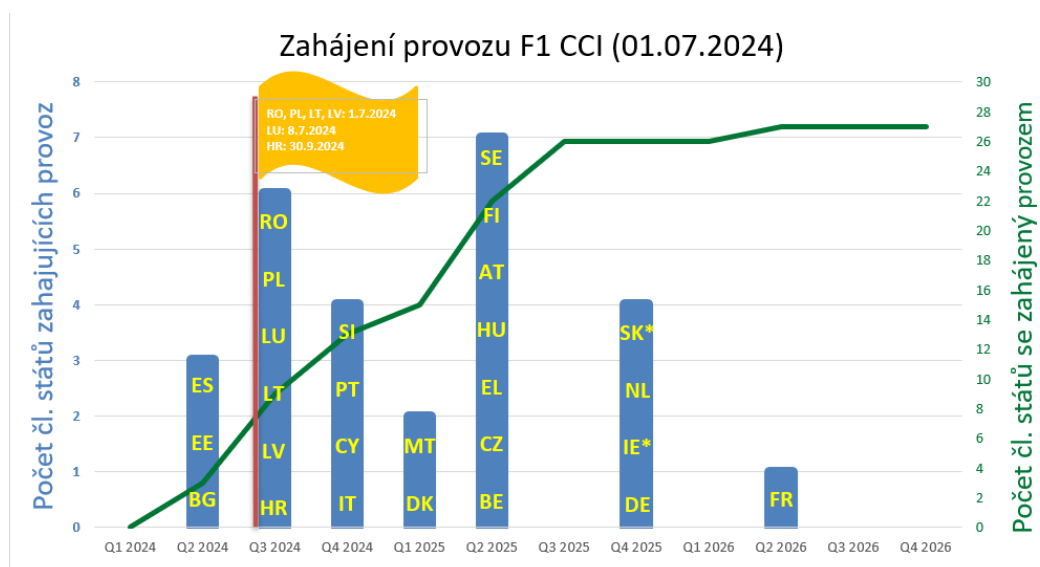
cílem je dokončit digitální integraci a funkčnost centralizovaného celního řízení pro dovoz v celé EU.

Obě fáze jsou vzájemně propojené: **Fáze 1 je předpokladem pro fázi 2**, ale některé členské státy se v rámci zefektivnění svého úsilí rozhodly realizovat obě fáze současně.

Pokrok: Pokud jde o *fázi 1 systému CCI*, Komise postupuje podle harmonogramu a v současné době probíhá testování shody s členskými státy. Projektu byla přiřazena střední až vysoká úroveň rizika kvůli závislosti na připravenosti členských států na modernizaci vnitrostátních systémů dovozu, která je předpokladem pro zavedení CCI.

Systém CCI vstoupil do první fáze provádění dne **1. července 2024, kdy byly připraveny společné složky a některé z vnitrostátních složek**. Jak je znázorněno na obrázku 1 níže, první fázi systému CCI mohou používat evropské podniky v 9 členských státech (Bulharsko, Estonsko, Chorvatsko, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Polsko, Rumunsko, Španělsko) od září 2024. Do 2. června 2025 se postupně připojí Belgie, Česko, Dánsko, Finsko, Itálie, Kypr, Malta, Maďarsko, Rakousko, Portugalsko, Řecko, Švédsko a Slovinsko. Do 31. prosince 2025 se plánují postupně připojit Německo, Slovensko, Nizozemsko a Irsko. Francie má v plánu připojit se po roce 2025.

Každý modrý sloupec obsahuje počet členských států, které systém CCI již zavedly, zatímco zelená čára znázorňuje celkový (očekávaný) počet členských států, v nichž bude systém v provozu, a červená čára znázorňuje právní milník 1. července 2024.

Obrázek 1: Uvádění fáze 1 systému CCI do provozu v členských státech

Pokud jde o *fázi 2 systému CCI*, Komise dokončila technické specifikace v roce 2022 a bylo zpřístupněno testování shody.

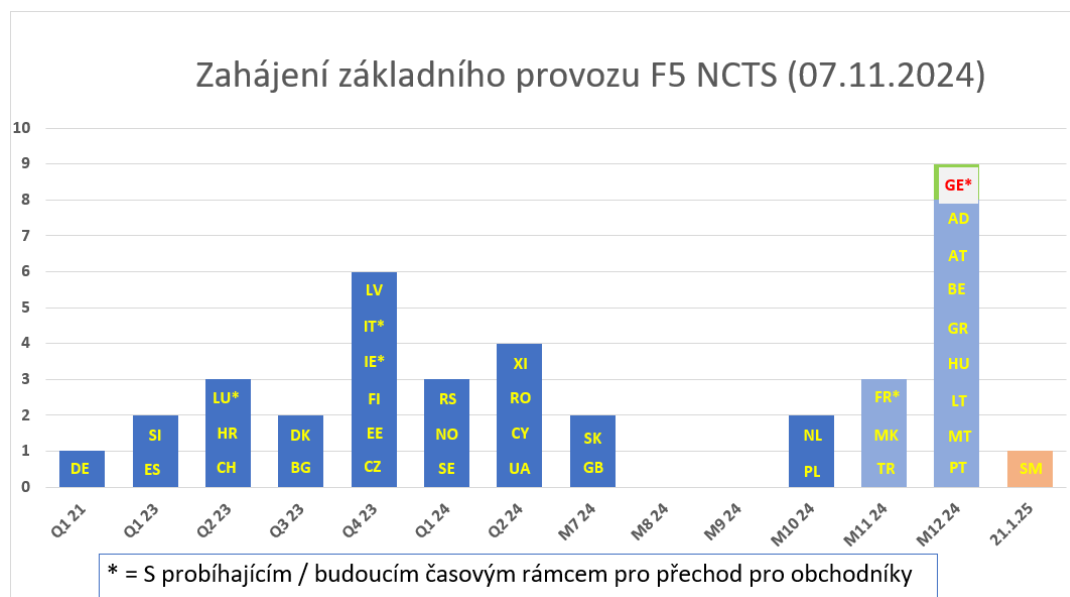
Ve snaze pomoci členským státům a obchodníkům při zavádění všech scénářů a procesů systému CCI vypracovala Komise kompletní balíček technických specifikací *fáze 2 systému CCI*, který konsoliduje specifikace pro obě fáze, společně s příručkou.

Co se týče posouzení míry úplnosti celého systému CCI, většina členských států uvedla, že vývoj postupuje, s ujištěním, že splní konečný milník pro zavedení 2. července 2025.

Podrobnější informace naleznete v oddílech 3.5.2 a 4.4.2. pracovního dokumentu útvarů Komise přiloženého k této zprávě.

- 5) **Nový informatizovaný tranzitní systém podle kodexu – NCTS (aktualizace):** má za cíl uvést do souladu stávající systém Unie a společný tranzitní systém s právními ustanoveními celního kodexu Unie, včetně požadavků na údaje dle kodexu, jakož i rozhraní s ostatními systémy.

Pokrok: Podle pracovního programu k celnímu kodexu Unie rok 2023 lze *fázi 5 systému NCTS* provést ve dvou krocích: základní funkce do 1. prosince 2023, přičemž kontinuita provozu bude sladěna s celním kodexem Unie, a vedlejší funkce do 2. prosince 2024. Hospodářské subjekty byly informovány, že členské státy mohou poskytnout přechodné období do 2. prosince 2024, aby umožnily úplné provedení.

Obrázek 2: Uvádění fáze 5 systému NCTS do provozu v členských státech

Obecně lze říci, že v rámci *fáze 5 systému NCTS* bylo dosaženo významného pokroku. Jak je znázorněno na obrázku 2, 14 členských států zahájilo provoz se základními funkcemi k 1. prosinci 2023 a do října 2024 se připojilo dalších jedenáct. Všechny členské státy znovu potvrdily svou připravenost k včasnému zahájení provozu se základními a vedlejšími funkcemi do 2. prosince 2024, s výjimkou několika členských států, které se připojí krátce poté, nejpozději však do 21. ledna 2025, což je konečný termín staré fáze 4 systému NCTS.

Časový plán *fáze 6 systému NCTS* byl synchronizován s časovým plánem verze 3 systému ICS2⁹. Většina členských států uvedla, že riziko spojené se zprovozněním systému do 1. září 2025 je nízké, přičemž některé z nich již pracují na technických specifikacích. Tři členské státy (Francie, Polsko a Rumunsko) však uvedly, že zahájení provozu plánují po uplynutí této lhůty.

Podrobnější informace naleznete v oddílech 3.7.2 a 4.5.2. pracovního dokumentu útvarů Komise přiloženého k této zprávě.

- 6) **Automatizovaný systém vývozu podle kodexu – AES (aktualizace):** má za cíl provádět požadavky celního kodexu Unie na vývoz a výstup zboží, jakož i zjednodušení celního kodexu Unie nabízená hospodářským subjektům.

⁹ Jak se předpokládá v pracovním programu k celnímu kodexu Unie pro rok 2023, *fáze 5 systému NCTS* bude plně uvedena do provozu do 21. února 2025. Období přechodu z *fáze 5 systému NCTS* na *fázi 6 systému NCTS* se předpokládá mezi 1. březnem 2025 a 1. zářím 2025, tedy ve stejném období, kdy dojde k přechodu z *verze 2 systému ICS2* na *verzi 3 systému ICS2*, což umožní synchronizaci obou systémů.

Pokrok: Podle pracovního programu k celnímu kodexu Unie pro rok 2023 mohou členské státy systém AES uvést do provozu ve třech krocích: základní funkce do 1. prosince 2023, rozhraní se systémem pro výměnu údajů do 13. února 2024 a vedlejší funkce do 2. prosince 2024.

Členské státy hlásily významný pokrok. Jak je znázorněno na obrázku 3, dvanáct členských států zahájilo provoz se základními funkcemi k 1. prosinci 2023 a do poloviny října 2024 se připojilo dalších sedm. Všechny zbývající členské státy s výjimkou Francie a Řecka zahájí provoz alespoň se základními funkcemi a rozhraním se systémem pro výměnu údajů do 11. února 2025, přičemž většina z nich se připojí do konce roku 2024.

Pokud jde o vnitrostátní systém, *složku 2 systému AES*, většina členských států již systém zavedla nebo jej zavede před termínem 2. prosince 2024.

Podrobnější informace naleznete v oddíle 3.8.2 pracovního dokumentu útvarů Komise přiloženého k této zprávě.

Graf č. 3: Uvedení vnitrostátních správ AES do provozu

Stav transevropských projektů uvedených výše lze shrnout tak, že Komise je i nadále na dobré cestě ke splnění zákonných lhůt dohodnutých v souvislosti s celním kodexem Unie a pracovním programem k celnímu kodexu Unie. Pokud jde o zavádění vnitrostátních složek těchto transevropských systémů v členských státech, byla zjištěna závažná rizika zpoždění, zejména u systému CCI a systému AES (viz oddíl 4.3).

4.2.2 Vnitrostátní projekty

Členské státy měly v souladu s čl. 278 odst. 2 celního kodexu Unie dokončit aktualizaci svých systémů pro **tři plně vnitrostátní projekty**¹⁰ do 31. prosince 2022. 22 členských států však tuto lhůtu nemohlo dodržet a na základě jejich žádosti jim byla povolena odchylka prodlužující lhůtu pro uvedení do

¹⁰ Tento harmonogram nezahrnuje vývozní složku vnitrostátního systému pro zvláštní režimy, jejíž činnosti a plány jsou propojeny se systémem AES.

provozu do 31. prosince 2023¹¹. V loňské zprávě byla uvedena některá další zpoždění, zejména v případě národního systému dovozu a systému dočasného uskladnění. Většina členských států tyto různé vstupní systémy a systémy dovozu zavedla do konce roku 2024, i když je třeba poznamenat, že některé z nich pracují ve formě iterací a že některé funkce nebo aktualizace jejich datového modelu budou zavedeny s pozdější verzí jejich systémů. V tomto ohledu se ve značném počtu členských států na úplném provedení těchto projektů stále pracuje.

Pokrok při provádění jednotlivých národních projektů je uveden níže a znázorněn na obrázku 4:

- 1) **Oznámení o příjezdu, oznámení o předložení zboží a dočasné uskladnění podle kodexu (AN, PN a TS)** – (aktualizace): má za cíl automatizovat vnitrostátní vstupní procesy a harmonizovat výměnu údajů mezi hospodářskými subjekty a celními orgány v členských státech.

Pokrok: V předchozích výročních zprávách o pokroku podle celního kodexu Unie bylo včasné zavedení vnitrostátních systémů označeno za ohrožené. Jak je uvedeno na obrázku 4, většina členských států usiluje o dokončení zavedení do konce roku 2024, a to s ohledem na propojení s verzí 3 systému ICS2.

Podrobnější informace naleznete v oddíle 3.1.2 pracovního dokumentu útvarů Komise přiloženého k této zprávě.

- 2) **Vnitrostátní systémy pro dovoz podle kodexu – NIS** (aktualizace): mají za cíl provést veškeré požadavky na zpracování a údaje, které se podle celního kodexu Unie týkají dovozu zboží.

Pokrok: Několik členských států hlásilo rizika pro včasné provedení projektu od roku 2022, což vedlo k povolení odchylek. Jak je uvedeno na obrázku 4, aktualizaci systémů NIS provedlo 15 členských států. Několik členských států aktualizaci sice provedlo, ale vyžaduje další aktualizaci (Irsko, Polsko a Slovensko), zatímco čtyři státy nepředpokládají, že by ji zavedly do konce roku 2024.

Podrobnější informace naleznete v oddíle 3.2.2 pracovního dokumentu útvarů Komise přiloženého k této zprávě.

- 3) **Zvláštní režimy podle kodexu – SP** (aktualizace): mají za cíl harmonizaci zvláštních režimů (režim uskladňování v celním skladu, konečné užití, dočasný dovoz a režimy aktivního/pasivního zušlechťovacího styku).

Pokrok: Jak je uvedeno na obrázku 4, složku 2 zvláštních režimů dokončilo 18 členských států. Zbývající členské státy mají zpoždění, které přesahuje stanovenou lhůtu, a čtyři z nich nepředpokládají zavedení systému do konce roku 2024.

Pokud jde o složku 1 zvláštních režimů, většina členských států již systém zavedla nebo jej zavede do 2. prosince 2024, a to navzdory vzájemné provázanosti se systémem AES.

¹¹ Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2023/235 ze dne 1. února 2023, kterým se povoluje odchylka požadovaná některými členskými státy podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, pokud jde o použití jiných způsobů výměny a uchovávání informací než metod elektronického zpracování dat pro účely oznámení příjezdu námořního plavidla nebo letadla (Úř. věst. L 32, 3.2.2023, s. 220–222).

Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2023/234 ze dne 1. února 2023, kterým se povoluje odchylka požadovaná některými členskými státy podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, pokud jde o použití jiných způsobů výměny a uchovávání informací než metod elektronického zpracování dat pro účely oznámení o předložení zboží týkajícího se zboží vstupujícího na celní území Unie (Úř. věst. L 32, 3.2.2023, s. 217–219).

Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2023/236 ze dne 1. února 2023, kterým se povoluje odchylka požadovaná některými členskými státy podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, pokud jde o použití jiných způsobů výměny a uchovávání informací než metod elektronického zpracování dat pro účely prohlášení pro dočasné uskladnění zboží, které není zbožím Unie, předloženého celním orgánům (Úř. věst. L 32, 3.2.2023, s. 223–225).

Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2023/237 ze dne 1. února 2023, kterým se povoluje odchylka požadovaná některými členskými státy pro použití jiných způsobů pro výměnu a uchovávání informací týkajících se celního prohlášení pro zboží vstupující na celní území Unie podle článků 158, 162, 163, 166, 167, 170 až 174, 201, 240, 250, 254 a 256 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie, než metod elektronického zpracování dat (Úř. věst. L 32, 3.2.2023, s. 226–228).

Podrobnější informace naleznete v oddílech 3.3.2 a 3.4.2. pracovního dokumentu útvarů Komise přiloženého k této zprávě.

	AN	PN	TS	NIS	SP IMP
Lhůta v pracovním programu k celnímu kodexu Unie	31. 12. 2022 s prodloužením do 31. 12. 2023 ^[1]			31. 12. 2022 s prodloužením do 31. 12. 2023 ^[2]	
AT	1.7.2023	1.6.2023	2.6.2025	1.4.2025	1.4.2025
BE	30.6.2023	5.7.2023	29.11.2023	28.8.2024	28.8.2024
BG	1.3.2023	10.11.2023	10.11.2023	10.11.2023	10.11.2023
CY	30.10.2024	30.10.2024	30.10.2024	30.10.2024	30.10.2024
CZ	5.12.2023	5.12.2023	5.12.2023	15.12.2025	15.12.2025
DE	N/A	6.3.2021	6.3.2021	31.10.2022	6.3.2021
DK	6.11.2023	6.11.2023	8.3.2025	8.3.2025	8.3.2025
EE	1.10.2023	15.3.2021	1.7.2021	1.7.2021	1.7.2021
ES	1.3.2023	1.1.2024	1.1.2024	5.9.2023	5.9.2023
FI	31.3.2023	31.3.2021	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022
FR	30.6.2023	6.3.2024	6.3.2024	30.11.2024	30.11.2024
GR	31.12.2023	31.12.2023	30.6.2025	30.6.2025	30.6.2025
HR	1.7.2023	1.3.2023	17.4.2023	1.1.2023	1.1.2023
HU	2.4.2024	2.4.2024	2.4.2024	1.11.2023	1.11.2023
IE	1.7.2023	23.11.2020	23.11.2020	20.1.2026*	23.11.2020
IT	13.12.2022	13.12.2022	13.12.2022	30.11.2022	30.11.2022
LT	1.3.2023	28.2.2023	31.10.2023	31.12.2023	31.12.2023
LU	1.3.2023	10.1.2023	10.1.2023	2.5.2023	2.5.2023
LV	24.9.2017	24.9.2017	24.9.2017	4.6.2018	4.6.2018
MT	4.11.2024	4.11.2024	4.11.2024	31.1.2025	31.1.2025
NL	30.6.2023	1.12.2023	1.12.2023	1.4.2022	1.4.2022
PL	1.7.2023	20.10.2024	20.10.2024*	20.10.2024*	28.3.2022
PT	28.10.2024	28.10.2024	28.10.2024	28.10.2024	28.10.2024
RO	1.5.2024	30.9.2024	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2024
SE	1.3.2023	27.9.2023	1.10.2024	31.12.2023	31.12.2023
SI	1.3.2023	1.3.2023	1.3.2024	1.1.2022	1.1.2022
SK	1.3.2023	1.10.2023	2.6.2025*	1.7.2025*	11.6.2016

Vysvětlivky	
	Uvedení do provozu dokončeno do 31. 12. 2024
	Systém neuveden do provozu do 31. 12. 2024
	Ve vnitrostátních projektových plánech nejsou uvedena žádná data nebo se uvedení do provozu neuplatňuje

Obrázek 4: Plán zavedení vnitrostátních vstupních systémů / systémů dovozu

^[1] Do 31. 12. 2023 pro členské státy, kterým byla povolena odchylka. Finsko a Řecko navíc uvedly termíny ve formě čtvrtletí, proto pokud čtvrtletí spadá do lhůty uvedené v pracovním programu k celnímu kodexu Unie, bylo považováno za dodržení termínu.

^[2] Do 31. 12. 2023 pro členské státy, kterým byla povolena odchylka, nebo do 1. 7. 2024, pokud se použije čl. 2 odst. 4a nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446.

* Vnitrostátní systém byl aktualizován včas, ale je třeba jej dále sladit s celním kodexem Unie a modelem celních údajů EU.

Lze shrnout, že členské státy právě dokončují aktualizaci svých tří plně vnitrostátních projektů. Značný počet členských států ohlásil zpoždění, většinou v případě dočasného uskladnění, aktualizace NIS a složky 2 zvláštních režimů, v důsledku čehož se jejich uvedení do provozu zpozdí a překročí lhůty stanovené pro rok 2023. To má zase vliv na další oblasti, například na systém CCI, protože aktualizace NIS je důležitým předpokladem pro zavedení elektronického systému.

4.3 RIZIKA ZPOŽDĚNÍ PŘI PROVÁDĚNÍ CELNÍHO KODEXU UNIE V OBLASTI IT

Činnost **Komise** probíhá **podle plánu** a nebyla zjištěna žádná zpoždění nad rámec zákonné lhůty ani žádná rizika, která by mohla vést ke zpoždění při zavádění. Zpoždění členských států mají dopad na pokrok v zavádění transevropských systémů, jako jsou *ICS2*, *CCI*, *NCTS* a *AES*, jako celku, což má zase dopad na činnosti v rámci působnosti Komise. To vede k většímu objemu investičních prostředků vynaložených testování shody a koordinační a podpůrné činnosti v rámci transevropských projektů. Kromě toho to vyžaduje také další pomoc v rámci alternativních vnitrostátních systémů vývoje a zavádění a jejich monitorování, jakož i prodlouženou údržbu ústředních složek během přechodných období.

Většina členských států s jistotou postupně pokračuje v provádění činností, které spadají do jejich odpovědnosti, i když některé z nich postupují pomaleji, než původně plánovaly, a některé dostatečně nevyužily prodloužených lhůt, které poskytuje pracovní program k celnímu kodexu Unie pro rok 2023. V důsledku toho byla u některých vnitrostátních i transevropských projektů **hlášena zpoždění oproti zákonným lhůtám nebo lhůtám stanoveným na základě odchylky**.

Většina členských států dosáhla ve vývoji transevropských systémů značného pokroku a několik z nich usilovalo o uvedení svých systémů do provozu do konce roku 2023 v souladu s původními lhůtami a povolenými odchylkami. Některé státy se však v roce 2024 stále potýkají se zpožděním, což vede k posunutí jejich plánů na uvedení do provozu na konec časového rámce pro zavedení nebo po jeho uplynutí. Komise vyzvala k důslednému dodržování vnitrostátních projektových plánů, aby k uvedení do provozu došlo včas.

Členské státy uvedly několik důvodů, kterými zpoždění zdůvodňují, z nichž většina se opakuje. Patří k nim nedostatek finančních a lidských zdrojů, konkurenční priority a vzájemná závislost mezi systémy. Kromě toho členské státy uváděly neschopnost vnitrostátních infrastruktur IT vyhovět technickým potřebám projektů, problémy s kapacitou dodavatelů a závislost na dalších zúčastněných stranách. K dalším faktorům, které přispívají ke zpoždění, patří prodloužené období testování shody, připravenost obchodníků, opožděná nebo neúspěšná výběrová řízení, zatěžující postupy při zadávání veřejných zakázek, problémy se správou a složité systémové integrace.

Pokud jde o vnitrostátní projekty týkající se vstupu a dovozu, bylo v předchozích zprávách a v oddíle 4.2 uvedeno, že členské státy předložily formální žádosti o povolení odchylky týkající se zpoždění jejich vnitrostátních projektů oproti zákonným lhůtám s prodloužením lhůty do 31. prosince 2023¹².

Informace uvedené na obrázku 4 ukazují, že následující členské státy mají zpoždění u jednoho nebo více projektů: Česko, Dánsko, Rakousko, Řecko a některé členské státy vyžadující další aktualizaci svého systému, aby byl možný jejich plný soulad s celním kodexem Unie.

Pokud jde o transevropské projekty podrobně popsané v oddíle 4.2, a jak je uvedeno v připojeném pracovním dokumentu útvarů Komise, **několik členských států informovalo Komisi o následujících zpožděních:**

- V případě provádění **složky 1 zvláštních režimů** uvedly následující členské státy pozdější plánované/skutečné datum uvedení do provozu, než je lhůta uvedená v pracovním programu k celnímu kodexu Unie: Dánsko, Finsko, Francie, Itálie, Kypr, Litva, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko a Švédsko. Podrobnější informace naleznete v oddíle 3.3 pracovního dokumentu útvarů Komise přiloženého k této zprávě.
- V případě provádění **verze 3 systému ICS2** mají následující členské státy pozdější plánované/skutečné datum uvedení do provozu, než je lhůta uvedená v pracovním programu k

¹² Pro jiné druhy dopravy, než je doprava letecká, platí odchylky pro *oznámení o příjezdu, oznámení o předložení zboží a dočasné uskladnění* do 29. února 2024.

celnímu kodexu Unie¹³: Dánsko, Finsko, Lucembursko, Malta a Rumunsko. Podrobnější informace naleznete v oddíle 4.2 pracovního dokumentu útvarů Komise přiloženého k této zprávě.

- V případě provádění **fáze 1 systému CCI** uvedly následující členské státy pozdější plánované datum uvedení do provozu, než je lhůta uvedená v pracovním programu k celnímu kodexu Unie¹⁴: Česko, Dánsko, Finsko, Irsko, Kypr, Maďarsko, Malta, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko a Švédsko. Kromě toho Finsko, Portugalsko a Slovensko požádaly o odchylku. V případě provádění **fáze 2 systému CCI** uvedly Česko, Belgie, Finsko, Německo, Nizozemsko, Polsko a Řecko pozdější plánované/skutečné datum uvedení do provozu, než je lhůta uvedená v pracovním programu k celnímu kodexu Unie. Kromě toho Portugalsko a Slovensko požádaly o odchylku. Podrobnější informace naleznete v oddílech 3.5 a 4.4 pracovního dokumentu útvarů Komise přiloženého k této zprávě.
- V případě provádění **fáze 5 systému NCTS** uvedly Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Kypr, Litva, Maďarsko, Malta, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Španělsko a Švédsko pozdější plánované/skutečné datum uvedení do provozu základních funkcí, než je lhůta stanovená pro tento krok 1 v pracovním programu k celnímu kodexu Unie¹⁵. Všechny členské státy však systém zavedly do 21. ledna 2025, kdy skončilo přechodné období. Jedná se o velmi důležitý úspěch při provádění pracovního programu k celnímu kodexu Unie. U vedlejších funkcí má několik členských států zpoždění, což však nemá vliv na fungování fáze 5 nového systému NCTS, protože neexistuje přímé propojení se systémy jiných členských států.
- V případě provádění **fáze 6 systému NCTS** uvedly Řecko, Polsko a Rumunsko pozdější plánované/skutečné datum uvedení do provozu, než je lhůta uvedená v pracovním programu k celnímu kodexu Unie. Tento projekt je třeba vnímat v souvislosti s verzí 3 systému ICS2. Podrobnější informace naleznete v oddílech 3.7 a 4.5 pracovního dokumentu útvarů Komise přiloženého k této zprávě.
- V případě provádění **složky 1 systému AES** uvedly následující členské státy pozdější plánované/skutečné datum uvedení do provozu základních funkcí, než je lhůta stanovená pro tento krok 1 v pracovním programu k celnímu kodexu Unie¹⁶: Belgie, Francie, Kypr, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko a Švédsko.

Důležitější je však konečné datum uvedení systému AES do provozu dne 2. prosince 2024, které je stanoveno v pracovním programu k celnímu kodexu Unie, přičemž přechodná pravidla platí do 11. února 2025. Několik členských států uvedlo problémy, které by potenciálně mohly vést k velmi malému zpoždění (Maďarsko, Malta, Portugalsko a Rakousko). Podstatnější problém však hlásily dva členské státy (Francie a Řecko), které navzdory všem přijatým opatřením nemohly svou složku uvést do provozu včas a potýkaly se s vážnými zpožděními. Plné zavedení nového systému AES do provozu je tedy zablokováno a ostatní členské státy a evropské podniky jsou nuceny zůstat v delším přechodném období.

¹³ V revizi pracovního programu k celnímu kodexu Unie pro rok 2023 se předpokládá, že všechny členské státy zavedou úplnou verzi 3 systému ICS2 do 3. 6. 2024. Zavedení verze 3 systému ICS2 je plánováno ve třech krocích: krok 1 se týká námořních a vnitrozemských vodních dopravců (s časovým rámcem pro zavedení začínajícím 3. 6. 2024 a končícím 4. 12. 2024); krok 2 se týká subjektů vystavujících dílčí konosament v námořní dopravě a dopravě po vnitrozemských vodních cestách (s časovým rámcem pro zavedení začínajícím 4. 12. 2024 a končícím 1. 4. 2025) a krok 3 se týká silničních a železničních dopravců (s časovým rámcem pro zavedení začínajícím 1. 4. 2025 a končícím 1. 9. 2025).

¹⁴ V revizi pracovního programu k celnímu kodexu Unie pro rok 2023 se předpokládá konec časového rámce pro zavedení dne 1. 7. 2024.

¹⁵ V revizi pracovního programu k celnímu kodexu Unie pro rok 2023 se předpokládá konec časového rámce pro uvedení do provozu základních funkcí systému dne 1. 12. 2023 a zbývajících funkcí dne 2. 12. 2024. Do 2. 12. 2024 by měli všechny členské státy a obchodníci používat fázi 5 systému NCTS. Ukončení přechodu se předpokládá k 21. 1. 2025.

¹⁶ V revizi pracovního programu k celnímu kodexu Unie pro rok 2023 se předpokládá konec časového rámce pro uvedení do provozu základních funkcí systému dne 1.12. 2023, vývoj harmonizovaného rozhraní se systémem EMCS dne 13.2. 2024 a zbývajících funkcí dne 2.12. 2024. Do 2.12.2024 by měli všechny členské státy a obchodníci používat systém AES. Ukončení přechodu se předpokládá k 11. 2. 2025.

Vzhledem ke zpožděním při zavádění systému AES byla Komise požádána, aby zachovala centrální převaděč pro výměnu zpráv v provozu do konce roku 2025, aby byla zajištěna kontinuita provozu a nedošlo k narušení obchodních toků. To de facto znamenalo prodloužení přechodného období. Aby bylo toto prodloužení právně ošetřeno, navrhla Komise změnu prováděcího nařízení o technických postupech pro elektronické systémy. Tato změna byla schválena hlasováním dne 7. února 2025 a přijata v březnu 2025 a umožňuje pokračování přechodných opatření týkajících se vývozu a výstupu zboží po dobu prodlouženého období do 14. prosince 2025, přičemž lhůta pro členské státy zůstává stejná, jak je uvedeno v pracovním programu k celnímu kodexu Unie.

V případě provádění *složky 2 systému AES* uvedly Finsko, Francie, Malta a Řecko pozdější plánované/skutečné datum uvedení do provozu, než je lhůta uvedená v pracovním programu k celnímu kodexu Unie. Podrobnější informace naleznete v oddíle 3.8 pracovního dokumentu útvarů Komise přiloženého k této zprávě.

- V případě provádění *složky 2 systému GUM* uvedly následující členské státy pozdější plánované datum uvedení do provozu, než je lhůta uvedená v pracovním programu k celnímu kodexu Unie¹⁷: Finsko, Francie, Německo a Řecko. Podrobnější informace naleznete v oddíle 4.1 pracovního dokumentu útvarů Komise připojeného k této zprávě.
- V případě provádění *fáze 1 systému PoUS*, který je propojen s evropským prostředím jednotného námořního portálu, je projekt z celního hlediska v souladu s harmonogramem, nicméně je možné, že dojde ke zpoždění dostupnosti vnitrostátních jednotných námořních portálů ze strany námořních orgánů členských států.

Komise situaci u výše uvedených projektů velmi pečlivě analyzuje a sleduje a přijímá opatření ke zvýšení své podpory – viz oddíl 4.4 níže).

4.4 ZMÍRŇUJÍCÍ OPATŘENÍ

Členské státy nastínily různá zmírňující opatření zaměřená na řešení (možných) zpoždění a zajištění dodržení zákonných lhůt. K těmto opatřením patří optimalizace přidělování zdrojů, zavedení pružných metodik, zavedení integrovaných systémových řešení a posílení koordinace s dodavateli s cílem zvýšit efektivitu a posílit spolupráci. Další členské státy plánují posílení organizačních struktur, zefektivnění procesů a zdokonalení plánování s cílem zlepšit řízení projektů a rozhodování. Tato opatření byla uvedena jak u vnitrostátních, tak u transevropských projektů.

Vzhledem ke zpožděním na straně členských států **Komise zvyšuje svou podporu členským státům prostřednictvím několika opatření.**

Za prvé, Komise **posílila dohled nad programem celního kodexu Unie v oblasti IT a jeho monitorování** zvýšením četnosti zpráv o pokroku a pořádáním dvoustranných setkání a misí na úrovni ředitelů s každým z členských států. Provádění pracovního programu k celnímu kodexu Unie bylo rovněž trvale zařazeno na program setkání a misí generálního ředitele a plenárních zasedání na vysoké úrovni s generálními řediteli členských států (v rámci skupiny pro celní politiku). Členské státy byly vyzvány, aby přijaly zmírňující opatření.

Ke sledování pokroku, milníků projektu a identifikaci zpoždění již v rané fázi Komise i nadále používala přehled víceletého strategického plánu pro celní elektronické systémy (MASP-C) na základě revize MASP-C z roku 2023 a pracovní program k celnímu kodexu Unie pro rok 2023. Tento přehled je čtvrtletně předkládán členským státům v rámci koordinační skupiny členských států pro elektronické celnictví, která se schází společně s obchodní komunitou.

¹⁷ V revizi pracovního programu k celnímu kodexu Unie pro rok 2023 se v případě *složky 1 systému GUM* předpokládá datum uvedení do provozu 11. 3. 2024 a v případě *složky 2 systému GUM* mají začátek časového rámce pro uvedení do provozu určit členské státy, přičemž nejbližší možné datum uvedení do provozu je 11. 3. 2024.

Kromě toho, jak je uvedeno v pracovním programu k celnímu kodexu Unie a revizi MASP-C z roku 2023, Komise stanoví konkrétní průběžné milníky, aby zajistila hladké zavádění decentralizovaných transevropských systémů a předešla dodatečným nákladům.

Za druhé, Komise **posílila svou pomoc členským státům v oblasti transevropských systémů** tím, že uplatňuje agilní a iterativní přístup k vývoji a zavádění elektronických systémů celního kodexu Unie. Tato metoda, jejíž součástí je vývoj prototypů, rychlé řešení problémů a vyvážená pracovní zátěž jak pro Komisi, tak pro členské státy, zvyšuje kvalitu systémů a usnadňuje dosahování hmatatelného pokroku. Tento přístup se setkal s pozitivním ohlasem členských států i obchodníků.

Kromě toho Komise zavedla mechanismus spolupráce mezi zúčastněnými stranami od samého počátku projektů, aby posílila přípravné činnosti, předešla obtížím při rozhodování a zajistila transparentnost prostřednictvím pravidelných aktualizací projektů.

Komise rovněž pokračovala v koordinaci a monitorování programů pro každý z transevropských systémů, které vyžadují značné úsilí ze strany členských států při vývoji vnitrostátních složek.

Další podrobnosti o činnostech prováděných v rámci systému ICS2, fáze 5 systému NCTS a systému AES:

- **Pokud jde o transevropský systém ICS2,** Komise i nadále různými způsoby podporovala členské státy a hospodářské subjekty při jejich činnostech souvisejících s vývojem verze 3 systému ICS2. To zahrnovalo pořádání specializovaných webových seminářů, nabízení pomoci prostřednictvím často kladených otázek a koordinaci plenárních zasedání s cílem zajistit soulad projektových plánů s milníky Komise v oblasti zavádění systémů IT. A konečně byly poskytovány komunikační kampaně, on-line školení a dokumentace přístupná ve veřejné knihovně platformy CIRCABC.
- **Pokud jde o transevropské systémy fáze 5 NCTS a AES,** Komise pokračovala v „programu pro koordinaci vnitrostátních správ“, jehož cílem je podpořit členské státy při vývoji a zavádění jejich vnitrostátních složek. Program byl rozšířen o dohled nad přechodem členských států a obchodníků na fázi 5 systému NCTS a systém AES, o sledování kontinuity provozu během přechodu a o podporu užší spolupráce s členskými státy. Činnosti zahrnují specializovanou asistenční službu, virtuální schůzky zaměřené na zmírňování zpoždění vývoje v členských státech, šíření aktuálních informací mezi obchodní komunitou a pravidelné podávání zpráv koordinační skupině členských států pro elektronické celnictví a skupině pro celní politiku. Kromě toho Komise vydává čtvrtletní konsolidované zprávy o pokroku při přechodu na nové systémy a poskytuje klíčové ukazatele výkonnosti pro včasné odhalení rizika.

Komise se inspirovala programy monitorování a koordinace pro ostatní transevropské projekty, a proto zintenzivnila svou činnost s cílem pečlivě sledovat pokrok členských států při vývoji vnitrostátních složek **projektu CCI** a od prvního čtvrtletí roku 2024 zavedla vydávání čtvrtletní konsolidované zprávy o pokroku. Kromě toho se zvláštní obchodní tým Komise pro projekty CCI nadále snažil řešit otázky členských států týkající se dovozu a zjednodušení při dovozu, jako je například centralizované celní řízení. Dále se konala pravidelná týdenní a dvoutýdenní technická jednání, jakož i zasedání pro získání zpětné vazby při testování shody.

Za třetí, Komise požádala členské státy o informace o jejich omezeních a o podpoře potřebné ke zmírnění rizik. Členské státy se prostřednictvím **průzkumu** vyjádřily, že velmi přínosná byla dvoustranná setkání na úrovni ředitelů a technický dialog s GŘ TAXUD. Jako užitečné hodnotily i odborné webináře a činnosti Komise zaměřené na sdílení informací. Některé státy navrhovaly dodatečné provozní pokyny a školení, pokyny pro hospodářské subjekty a pomoc s podporou podniků a v oblasti odborných znalostí, což pak Komise v průběhu roku 2024 realizovala.

Za čtvrté, na základě výsledků průzkumu a dvoustranných rozhovorů s členskými státy se jako důvod zpoždění často jevil nedostatek vhodných finančních prostředků. Cílem sdělení Komise k nové výzvě k předkládání žádostí o financování v rámci **Nástroje pro technickou podporu 2025** je podpořit informovanost členských států o možnosti získat podporu na digitální transformaci celního kodexu Unie.

Za páté, za účelem řešení zvláštních potřeb členských států při každodenním řízení programu digitalizace celního kodexu Unie se tři členské státy (Francie, Malta a Řecko) zúčastnily pilotního projektu, který Komise zavedla s **poradenskou společností** na konci roku 2023. Tyto členské státy v průběhu roku 2024 uvedly, že poskytnuté poznatky a doporučení byly velmi užitečné pro lepší porozumění problémům a způsobům jejich řešení, a tím i pro předcházení dalším zpožděním.

V neposlední řadě Komise pokračovala v činnosti zaměřené na shromáždění **získaných zkušeností a osvědčených postupů** pro rozvoj digitálních projektů. K tomuto účelu poskytl tyto informace průzkum provedený v roce 2024 a jeho výsledky byly doplněny do oddílu 1.2 pracovního dokumentu útvarů Komise připojeného k této zprávě.

Vzhledem k tomu, že se blížíme ke konci roku 2025, byly členské státy požádány, aby dodržovaly lhůty v novém pracovním programu k celnímu kodexu Unie. Do úplného provedení celního kodexu Unie v oblasti IT zbývá už jen jeden rok. V zájmu zabránění zpoždění a zajištění kontinuity provozu transevropských systémů **je nutné vyvinout mimořádné úsilí a přijmout okamžitá opatření**. V souladu s právem EU zahájila Komise formální korespondenci s členskými státy, které se při zavádění informačních systémů potýkají se zpožděním.

Ačkoli Komise poskytuje v mnoha ohledech podporu, jak je uvedeno výše, odpovědnost za vývoj a zavádění vnitrostátních složek a systémů nesou členské státy. Rozdělení rolí bylo stanoveno a dohodnuto se všemi zúčastněnými stranami od samého počátku a mělo by být respektováno po celou dobu životních cyklů projektů.

4.5 AKTUÁLNÍ STAV V ZEMÍCH PROCESU ROZŠÍŘENÍ

Budoucí země procesu rozšíření EU a další smluvní strany Úmluvy o společném tranzitním režimu budou muset zohlednit přechod na aktualizované elektronické systémy, které stanoví celní kodex Unie, a nové přístupy k informačním technologiím uvedené v návrhu reformy.

Komise systematicky nesleduje pokrok kandidátských zemí při zavádění plně elektronických systémů v rámci oznamovací povinnosti podle článku 278a celního kodexu Unie. V rámci strategie rozšíření včetně dohod o přidružení s EU je však vývoj jejich informačních systémů podporující jejich sladění s celními předpisy EU klíčovým prvkem pravidelných hodnocení prováděných EU.

Kandidátské země se budou muset na cestě k přistoupení k celnímu území EU postupně připojit k systémům celního kodexu Unie nebo tyto systémy zavést. V závislosti na plánovaném datu přistoupení mohou mít rovněž povinnost zajistit, aby jejich systémy vyhovovaly funkcím budoucího celního datového centra navrženého v balíčku reformy celní unie.

V budoucnu bude nutné v rámci příprav na rozšíření zahrnující kandidátské země pravidelně provádět několik klíčových činností. K nim patří podávání zpráv o zavádění digitálních technologií a účast na testování shody, aby byla zajištěna interoperabilita mezi jejich vnitrostátními systémy a systémy členských států a EU. Kromě toho bude muset EU pravidelně vyhodnocovat výkonnost těchto systémů.

5. SHRUTÍ TÝKAJÍCÍ SE ŘÍZENÍ A ZÁVĚRY

Od prvního přijetí pracovního programu k celnímu kodexu Unie v roce 2014 je provádění celního kodexu Unie projektem spolupráce, který se vyznačuje silným odhodláním všech zúčastněných stran.

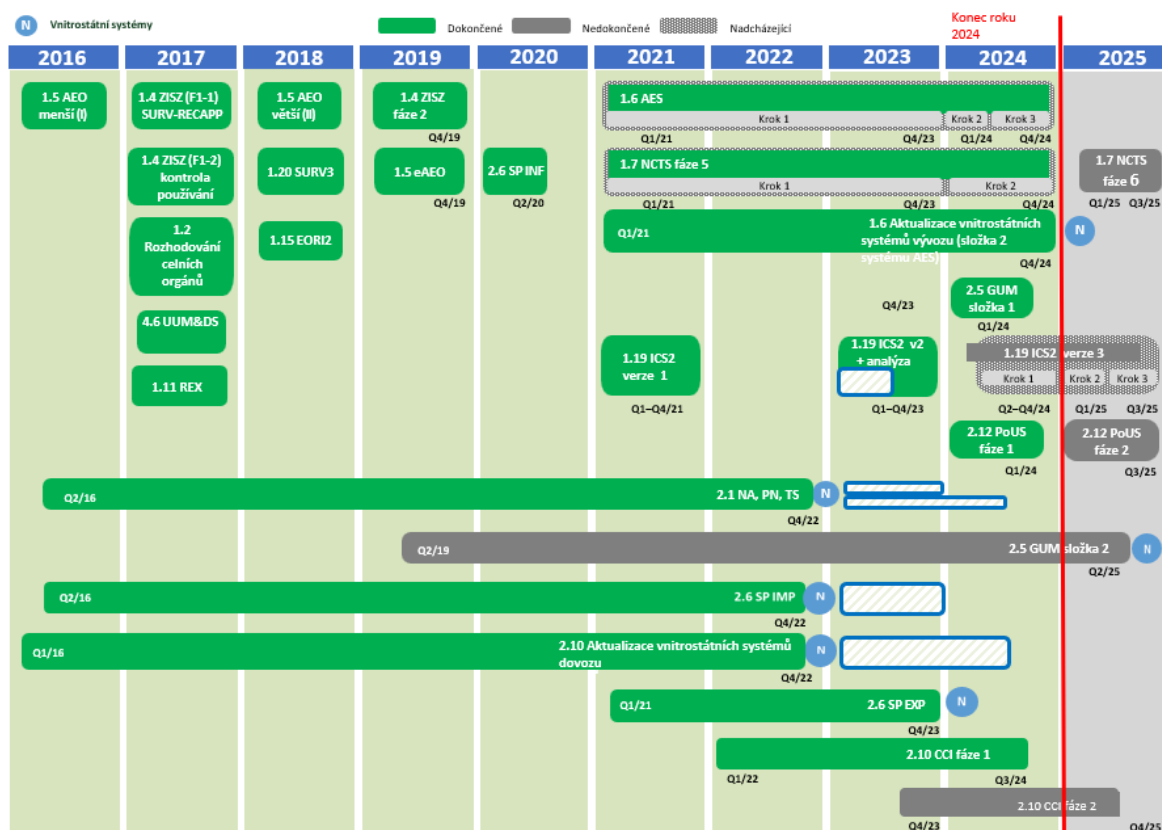
Při přípravě této zprávy Komise podrobně analyzovala údaje o pokroku shromážděné v roce 2024 a byla svědkem významného posunu vpřed, který členské státy učinily na cestě k cíli pro rok 2025. Toto společné odhodlání vedlo v roce 2024 k významným pokrokům v programu digitálního provádění celního kodexu Unie a k úspěšnému zavedení systému řízení záruk (GUM), verze 3 systému ICS2, fáze 1 systému PoUS a fáze 5 systému NCTS.

Navzdory těmto úspěchům však některé členské státy nadále zápasí s dodržováním některých lhůt pro projekty, zejména těch, které se týkají oblasti dovozu (NIS, TS, CCI) a oblasti vývozu (AES). Zpoždění

některých členských států má negativní dopad na ostatní zúčastněné strany, omezuje přínosy a způsobuje dodatečné náklady Komisi, ostatním členským státům a evropským podnikům. V případě členských států, které dosud nezavedly aktualizovaný systém NIS, Komise dosud nedostává všechny údaje potřebné k plnění svých úkolů v oblasti dohledu. Pokud jde o systém CCI, má to dopad na evropské podniky, protože zavedení systému a jeho přínosy pro podniky se projeví pouze tehdy, pokud mají oba zúčastněné členské státy (stát, v němž je podnik usazen, a stát, v němž podnik předkládá zboží) zavedenu svou vnitrostátní složku systému CCI. V případě systému AES to má dopad na ostatní členské státy, protože nepřímý vývoz zahájený v jednom členském státě vyžaduje potvrzení o výstupu v jiném členském státě, aby podniky mohly získat důkaz o výstupu a uplatnit nárok na vrácení DPH. Oba členské státy proto musí být schopny komunikovat ve stejném systému.

Je tedy stále velmi důležité, aby všechny zúčastněné strany pokračovaly ve svém úsilí a věnovaly nezbytné zdroje na dodržení konečné lhůty v roce 2025, neboť další zpoždění by měla i nadále efekt přelévání na další členské státy a narušila konzistentní operační rámec, který má všem hospodářským subjektům přinášet stejný prospěch. To znamená prodloužení a zvýšení nároků na zdroje pro dodatečné testování shody, koordinaci a prodlouženou údržbu systému ze strany Komise, členských států i hospodářských subjektů. Digitální implementace celního kodexu Unie hraje navíc klíčovou roli při ochraně příjmů a v boji proti nekalému nebo nezákonnému obchodu.

V porovnání s rokem 2023 jsou nyní snahy a výsledky členských států výraznější a ukazují stále rozmanitější úrovně pokroku, neboť se blížíme k poslednímu roku provádění celního kodexu Unie. Tyto rozdíly poukazují na naléhavou potřebu jednotných a rychlých opatření k zajištění úplné digitální transformace ve všech členských státech. Udržení tempa, řešení překážek a dodržování termínů je zásadní pro zachování kontinuity podnikání a podporu hospodářských subjektů při přechodu Unie na plně digitální celní prostředí. Jak názorně ukazuje graf níže, spoustu práce máme již za sebou a poslední rok zavádění je na dohled.

Obrázek 5 – Přehled plánů

Od roku 2024 se přibližně 63 % členských států potýká se zpožděním u fáze 1 systému CCI, zatímco u jiných složek, jako je verze 3 systému ICS2 a systém AES, bylo hlášeno zpoždění méně, přičemž každé z nich mělo dopad nejvýše na 11 % členských států. Tyto rozdíly ukazují různou úroveň připravenosti a signalizují, že bez trvalého úsilí by zpoždění mohla ovlivnit společný časový harmonogram pro úplné zavedení celního kodexu Unie do roku 2025.

V zájmu dosažení tohoto zásadního milníku musí nyní všechny zúčastněné strany zdvojnásobit své úsilí a odhodlání dodržovat zákonné lhůty pracovního programu k celnímu kodexu Unie. Komise zároveň v souladu s právem EU zahájila formální korespondenci s členskými státy, které se potýkají se zpožděním. Komise bude pokračovat v pečlivém monitorování a podpoře prostřednictvím zapojení na úrovni programů i projektů, které doplní dvoustrannými výměnami a plenárními zasedáními s členskými státy.